

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ „ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”

Кафедра політології та правознавства
(назва кафедри)

СИЛАБУС

Політична участь: теорія та практика
(назва навчальної дисципліни)

напря́м підготовки 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність 052 Політологія
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-кваліфікаційний рівень другий (магістерський) рівень

форма навчання денна/заочна

освітня програма Прикладна політологія

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30.08.2019

Завідувач кафедри (підпис)

Перезатверджено: протокол №1 від 28.08.2020

Перезатверджено: протокол № _____ від _____

Перезатверджено: протокол № _____ від _____

Старобільськ – 2019

1. Інформація про викладача

Прізвище ім'я по батькові	Новоскольцева Людмила Олександрівна
Науковий ступінь	кандидат політичних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри політології та правознавства
Місце роботи	ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”, Інститут історії, міжнародних відносин та соціально-політичних наук, кафедра політології та правознавства
Адреса кафедри	м. Старобільськ, вул.Гоголя 1
Контакти	050 907 44 39
E-mail	Новоскольцева Людмила Олександрівна lnovoskolceva@gmail.com
Консультації	
Час	відповідно до графіку індивідуальних консультацій
Місце	ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”, Інститут історії, міжнародних відносин та соціально-політичних наук, кафедра політології та правознавства, м. Старобільськ, вул.Гоголя 1

2. Інформація для підтримання зв'язок з е-тьютором

Прізвище ім'я по батькові	Капля Ольга Станіславівна
E-mail	Rfgkz@i.ua
Контакти	050 202 03 31

3. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітня програма	Прикладна політологія
Освітньо-кваліфікаційний рівень	магістр
Загальні характеристики	обов'язкова
Веб-сайт курсу	
ID ОП	17834
Рік вивчення дисципліни	другий
семестр	1
Загальна кількість кредитів ECTS	5
Загальна кількість годин	150
Лекції / Практичні, семінарські заняття / Лабораторні / Самостійна робота	20 / 20 / - / 110 14 / 14 / - / 122- заочна
Мова навчання	українська
Форма підсумкового контролю	іспит

4. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу “Політична участь: теорія та практика” є формування у студентів теоретичних і практичних про політичну участь та її роль в аналізі політичного процесу; конвенційну політична участь, її основні форми та функції в політичному процесі; мотивацію використання конвенційних форм політичної участі в Україні; електоральну участь населення України у політичному процесі; політичний протест в системі конвенційної політичної участі; неконвенційну політична участь, її основні форми та функції в політичному процесі; мотивацію використання неконвенційних форм політичної участі; політичний протест в системі неконвенційної політичної участі.

Політична участь є одним з найбільш демократичних інститутів, який забезпечує реалізацію політичною системою основної функції – виявлення, формування і вираження інтересів громадян; вона виступає одним з критеріїв якісної специфіки політичної системи, характеризує наслідки взаємодії політичних інститутів, соціально-економічних інтересів та сил, національних традицій та типу політичної культури. Конкретні форми політичної участі, інтенсивність та наслідки їх використання підкреслюють і водночас визначають процесуально-функціональні характеристики й особливості політичної системи та специфіку політичного режиму.

Незаперечним є зв'язок між інституційним дизайном політичної системи та формами політичної участі громадян у політичних процесах. Тому ми підтримуємо динамічне розуміння політичної участі, яке базується на визначенні того, якою мірою інституційні зміни, викликані трансформацією політичної, економічної та соціальної систем, змінили способи, форми та характер участі громадян у політиці. Політичну участь можна розуміти як індивідуальні чи групові дії членів соціально-політичної спільноти, що здійснюються з метою впливу/тиску на процес формулювання, ухвалення та виконання політичних рішень, здійснення державної політики та вибори політичних діячів на усіх рівнях влади. Основними факторами, від яких залежить практика політичної участі, є особливості самого суб'єкта політичної участі, умов, в яких вона відбувається, та загальних параметрів політичної системи. З огляду на останній фактор особливої ваги набуває визначення суті політичної участі, сформульоване у теоріях демократії та демократизації.

В результаті освоєння дисципліни студент повинен:

Знати

- теоретико-методологічні основи дослідження політичної участі;
- правове регулювання форми та принципів участі громадян України у президентських виборах;
- основні параметри протестної моделі політичної участі;
- зміст поняття дискурсивної моделі політичної участі; основні ознаки діалогової форми політичної участі.

Вміти

- визначати адаптивні межі теорій політичної участі до аналізу постсоціалістичних суспільств;
- визначати інституційні мобілізаційні фактори електоральної участі громадян України у парламентських виборах;
- визначати джерела формування протестної моделі політичної участі громадян України;
- здійснювати аналіз еволюції дискурсивної моделі політичної участі громадян України;
- визначати тенденції розвитку діалогової форми політичної участі в Україні.

Опанувати:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати комплексні спеціалізовані завдання в предметній сфері політології та застосовувати широкий спектр сучасних теорій і методів політичних досліджень та аналізу політики в експертно-аналітичній, науково-дослідницькій, політико-організаційній, консультаційній та громадській сфері практичної професійної діяльності.

Загальні компетентності: ЗК 1. Розуміння причинно-наслідкових зв'язків й уміння їх використовувати у професійній і соціальній діяльності. ЗК 2. Аналітичні здібності та дослідницькі навички. ЗК 3. Навички управління інформацією, здатність виявляти актуальні проблеми. ЗК 4. Здатність здійснювати теоретичний аналіз проблеми, здатність пропонувати та обґрунтовувати гіпотези. ЗК 7. Знання основ методології, техніки і організації науково-дослідної роботи, підходів до планомірної та ефективної індивідуальної і командної дослідницької роботи. ЗК 11. Здатність представляти результати своїх досліджень та аргументовано їх обстоювати. ЗК 12. Володіння основами усної та письмової академічної комунікації іноземною мовою. ЗК 13. Здатність продуктивно, з дотриманням правил мовленнєвого етикету спілкуватися державною мовою під час фахової діяльності. ЗК 14. Здатність до ініціативності, відповідальності та навичок до превентивного і аварійного планування, управління заходами безпеки професійної діяльності, уміння приймати рішення у складних та непередбачуваних ситуаціях, лідерські якості на посаді керівника. Знання міжнародних норм і законодавства України у сфері безпеки життєдіяльності населення, система управління охороною праці та цивільного захисту.

Фахові компетентності: ФК 2. Сучасні уявлення про можливості моделювання основних процесів та явищ у соціальній і політичній системі, здатність до узагальнення про осмислення результатів наукових досліджень, до їх презентації та опублікування у вигляді статей, тез доповідей, до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, навички роботи в команді. ФК 3. Здатність аналізувати конкретні політичні явища, ситуації та процеси із застосуванням доступного аналітико-прогностичного інструментарію. ФК 5. Здатність на підставі знань та уявлень з приводу місця людини у політичному процесі аналізувати сучасні тенденції розвитку соціальних і політичних систем. ФК 7. Здатність до роботи в органах державної влади, місцевого самоврядування, політичних партіях та громадських організаціях. ФК 9. Здатність управляти структурними підрозділами політичних партій та громадських організацій. ФК 10. Здатність системно оцінювати та прогнозувати світові та національні політичні події та явища, тенденції розвитку політичних інститутів і процесів. ФК 11. Вміння моделювання та прогнозування політичних процесів, створення політичних проектів. ФК 12. Здатність застосовувати в політичній оцінці ситуації знання з приводу світового політичного процесу та міжнародних відносин, а також місця у них України. ФК 13. Здатність та готовність практично використовувати знання з приводу проблем регіонального розвитку та місцевого самоврядування, а також принципів і методики врегулювання політичних конфліктів. ФК 17. Здатність працювати з писемними, візуальними, аудіозаписами та іншими видами джерел та базами даних в рамках політологічного аналізу.

Місце дисципліни нормативна навчальна дисципліна «Політична участь: теорія та практика» є складовою циклу професійної і практичної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» ОП «Прикладна політологія».

5. Зміст дисципліни.

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання					заочна форма навчання				
		загальна кількість лекцій	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота	загальна кількість лекцій	практичні заняття	лабораторні роботи	самостійна робота		
Перший модуль											

1.1.	Поняття «політична участь» та його інтерпретація в сучасній політичній науці	12	2			10	13	2			11
1.2.	Політична участь: форми, типи, суб'єкти і виміри.	14	2	2		10	13	2			11
1.3.	Мотивація політичної участі	12	2			10	13		2		11
1.4.	Види політичної участі та поведінки. Політичний протест	14	2	2		10	15	2	2		11
1.5.	Політична поведінка	12		2		10	13		2		11
1.6.	Політична діяльність – специфічна форма активності суб'єкта	14	2	2		10	15	2	2		11
Другий модуль											
2.1.	Типологія політичної діяльності. Політичне керівництво як один із головних видів діяльності	14	2	2		10	13	2			11
2.2.	Особливості політичної участі в Україні	16	2	4		10	13		2		11
2.3.	Особливості політичної участі української молоді на сучасному етапі державотворення	14	2	2		10	13	2			11
2.4.	Політично-правове виховання як процес цілеспрямованого впливу на політичну участь молоді	14	2	2		10	13		2		11
2.5.	Політична активність громадян в умовах політичної нестабільності	14	2	2		10	16	2	2		12
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	150	20	20		110	150	14	14		122

Теми семінарських / практичних занять

№п/п	Назва теми	Години	
		денна	заочна
1.	Поняття «політична участь» та його інтерпретація в сучасній політичній науці		
2.	Політична участь: форми, типи, суб'єкти і виміри.	2	
3.	Мотивація політичної участі Література: 1.Алексеев І. Політична участь: здобутки, проблеми, перспективи // Вісник УАДУ. – 2004. – № 4. – С. 267–274. 2.Алмонд Г., Пауэлл Дж., Сторм К., Далтон Р. Сравнительная политология: Мировой обзор: Учебное пособие / Пер. с англ. А.С.Богдановского, Л.А.Галкиной / Под ред. М.Ильина, А.Мельвиля. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 357 с. 3. Балакірева О. Динаміка електоральних орієнтацій населення України // Політичний портрет України. – 2001. – № 23. – С. 9–16. 4. Балакірева О., Міщенко М., Яременко О. Динаміка та чинники формування електоральних орієнтацій громадян України під час виборчої кампанії // Політичний портрет України. – 2000. – № 22. – С. 139–149.		2

	<p>5. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. — К., 2000.</p> <p>6. Боришполец К. П. Методы, методики и процедуры прикладного анализа международных отношений. — М., 1998.</p> <p>7. Браун М. Посібник з аналізу державної політики. — К., 2000.</p> <p>8. Бунин И. М., Макаренко Б. И. Политическое прогнозирование как искусство возможного // Полития. — 2001. — № 5.</p> <p>9. Веймер Д. Л., Вайнінг Е. Р. Аналіз політики. Концепції і практика. — К., 2000.</p> <p>10. Верба С. Представницька демократія і демократичні громадяни: філософське та емпіричне розуміння // Демократія: Антологія / Упоряд. О.Проценко. — К.: Смолоскип, 2005. — С. 943–984.</p> <p>11. Даль Р.А. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / Пер. з англ. О.Д. Білогорського. — Х.: Каравелла, 2012. — 216 с.</p> <p>12. Евланов Л. Г. Теория и методы принятия решений. — М., 1984.</p> <p>13. Жиро Т. Политология / Пер. с польск. — Х.: Изд-во „Гуманитарный Центр”, 2006. — 428 с.</p> <p>14. Журавський В.С. Политический процесс в Украине: анализ, поиск, решения / И.Тимошенко (отв. ред). — К.: УФІМБ, 1995. — 128 с.</p> <p>15. Пономаренко О. І. Сучасна аналітична політологія: Вибрані лекції. — К., 2010.</p> <p>16. Почепцов Г. Стратегический анализ: для политики, бизнеса, военного дела. — К., 2004.</p> <p>17. Ротар Н. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду: Монографія. — Чернівці: Рута, 2007. — 436 с.</p> <p>18. Симонов К. В. Политический анализ. — М., 2012.</p> <p>19. Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. — К., 2002.</p> <p>20. Храмов В. Политология: Методанализ. — К., 1991.</p> <p>21. Хрусталеv М. Теория политики и политический анализ. — М., 1992.</p> <p>23. Цукерман А. Введение в политический анализ. — М., 1995.</p>		
4.	<p>Види політичної участі та поведінки. Політичний протест Література:</p> <p>1.Алексеєнко І. Політична участь: здобутки, проблеми, перспективи // Вісник УАДУ. — 2004. — № 4. — С. 267–274.</p> <p>2.Алмонд Г., Пауэлл Дж., Сторм К., Далтон Р. Сравнительная политология: Мировой обзор: Учебное пособие / Пер. с англ. А.С.Богдановского, Л.А.Галкиной / Под ред. М.Ильина, А.Мельвиля. — М.: Аспект Пресс, 2002. — 357 с.</p> <p>3. Балакірєва О. Динаміка електоральних орієнтацій населення України // Політичний портрет України. — 2001. — № 23. — С. 9–16.</p>	2	2

	<p>4. Балакірева О., Міщенко М., Яременко О. Динаміка та чинники формування електоральних орієнтацій громадян України під час виборчої кампанії // Політичний портрет України. – 2000. – № 22. – С. 139–149.</p> <p>5. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. — К., 2000.</p> <p>6. Боришполец К. П. Методы, методики и процедуры прикладного анализа международных отношений. — М., 1998.</p> <p>7. Браун М. Посібник з аналізу державної політики. — К., 2000.</p> <p>8. Бунин И. М., Макаренко Б. И. Политическое прогнозирование как искусство возможного // Полития. — 2001. — № 5.</p> <p>9. Веймер Д. Л., Вайнінг Е. Р. Аналіз політики. Концепції і практика. — К., 2000.</p> <p>10. Верба С. Представницька демократія і демократичні громадяни: філософське та емпіричне розуміння // Демократія: Антологія / Упоряд. О.Проценко. — К.: Смолоскип, 2005. — С. 943–984.</p> <p>11. Даль Р.А. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / Пер. з англ. О.Д. Білогорського. — Х.: Каравелла, 2012. — 216 с.</p> <p>12. Евланов Л. Г. Теория и методы принятия решений. — М., 1984.</p> <p>13. Жиро Т. Политология / Пер. с польск. — Х.: Изд-во „Гуманитарный Центр”, 2006. — 428 с.</p> <p>14. Журавський В.С. Политический процесс в Украине: анализ, поиск, решения / И.Тимошенко (отв. ред). — К.: УФІМБ, 1995. — 128 с.</p> <p>15. Пономаренко О. І. Сучасна аналітична політологія: Вибрані лекції. — К., 2010.</p> <p>16. Почепцов Г. Стратегический анализ: для политики, бизнеса, военного дела. — К., 2004.</p> <p>17. Ротар Н. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду: Монографія. — Чернівці: Рута, 2007. — 436 с.</p> <p>18. Симонов К. В. Политический анализ. — М., 2012.</p> <p>19. Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. — К., 2002.</p> <p>20. Храмов В. Политология: Методанализ. — К., 1991.</p> <p>21. Хрусталеv М. Теория политики и политический анализ. — М., 1992.</p> <p>23. Цукерман А. Введение в политический анализ. — М., 1995.</p>		
5.	<p>Політична поведінка</p> <p>Література:</p> <p>1.Алексєєнко І. Політична участь: здобутки, проблеми, перспективи // Вісник УАДУ. — 2004. — № 4. — С. 267–274.</p> <p>2.Алмонд Г., Пауэлл Дж., Сторм К., Далтон Р. Сравнительная политология: Мировой обзор: Учебное пособие / Пер. с англ. А.С.Богдановского, Л.А.Галкиной / Под ред. М.Ильина,</p>	2	2

	<p>А.Мельвиля. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 357 с.</p> <p>3. Балакірева О. Динаміка електоральних орієнтацій населення України // Політичний портрет України. – 2001. – № 23. – С. 9–16.</p> <p>4. Балакірева О., Міщенко М., Яременко О. Динаміка та чинники формування електоральних орієнтацій громадян України під час виборчої кампанії // Політичний портрет України. – 2000. – № 22. – С. 139–149.</p> <p>5. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. — К., 2000.</p> <p>6. Боришполец К. П. Методы, методики и процедуры прикладного анализа международных отношений. — М., 1998.</p> <p>7. Браун М. Посібник з аналізу державної політики. — К., 2000.</p> <p>8. Бунин И. М., Макаренко Б. И. Политическое прогнозирование как искусство возможного // Полития. — 2001. — № 5.</p> <p>9. Веймер Д. Л., Вайнінг Е. Р. Аналіз політики. Концепції і практика. — К., 2000.</p> <p>10. Верба С. Представницька демократія і демократичні громадяни: філософське та емпіричне розуміння // Демократія: Антологія / Упоряд. О.Проценко. – К.: Смолоскип, 2005. – С. 943–984.</p> <p>11. Даль Р.А. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / Пер. з англ. О.Д. Білогорського. – Х.: Каравелла, 2012. – 216 с.</p> <p>12. Евланов Л. Г. Теория и методы принятия решений. — М., 1984.</p> <p>13. Жиро Т. Политология / Пер. с польск. – Х.: Изд-во „Гуманитарный Центр”, 2006. – 428 с.</p> <p>14. Журавський В.С. Политический процесс в Украине: анализ, поиск, решения / И.Тимошенко (отв. ред). – К.: УФІМБ, 1995. – 128 с.</p> <p>15. Пономаренко О. І. Сучасна аналітична політологія: Вибрані лекції. — К., 2010.</p> <p>16. Почепцов Г. Стратегический анализ: для политики, бизнеса, военного дела. — К., 2004.</p> <p>17. Ротар Н. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду: Монографія. – Чернівці: Рута, 2007. – 436 с.</p> <p>18. Симонов К. В. Политический анализ. — М., 2012.</p> <p>19. Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. — К., 2002.</p> <p>20. Храмов В. Политология: Методанализ. — К., 1991.</p> <p>21. Хрусталев М. Теория политики и политический анализ. — М., 1992.</p> <p>23. Цукерман А. Введение в политический анализ. — М., 1995.</p>		
6.	<p>Політична діяльність – специфічна форма активності суб’єкта</p> <p>Література:</p> <p>1.Алексєенко І. Політична участь: здобутки, проблеми,</p>	2	2

- перспективи // Вісник УАДУ. – 2004. – № 4. – С. 267–274.
2. Алмонд Г., Пауэлл Дж., Сторм К., Далтон Р. Сравнительная политология: Мировой обзор: Учебное пособие / Пер. с англ. А.С.Богдановского, Л.А.Галкиной / Под ред. М.Ильина, А.Мельвиля. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 357 с.
3. Балакірева О. Динаміка електоральних орієнтацій населення України // Політичний портрет України. – 2001. – № 23. – С. 9–16.
4. Балакірева О., Міщенко М., Яременко О. Динаміка та чинники формування електоральних орієнтацій громадян України під час виборчої кампанії // Політичний портрет України. – 2000. – № 22. – С. 139–149.
5. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. — К., 2000.
6. Боришполец К. П. Методы, методики и процедуры прикладного анализа международных отношений. — М., 1998.
7. Браун М. Посібник з аналізу державної політики. — К., 2000.
8. Бунин И. М., Макаренко Б. И. Политическое прогнозирование как искусство возможного // Полития. — 2001. — № 5.
9. Веймер Д. Л., Вайнінг Е. Р. Аналіз політики. Концепції і практика. — К., 2000.
10. Верба С. Представницька демократія і демократичні громадяни: філософське та емпіричне розуміння // Демократія: Антологія / Упоряд. О.Проценко. – К.: Смолоскип, 2005. – С. 943–984.
11. Даль Р.А. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / Пер. з англ. О.Д. Білогорського. – Х.: Каравелла, 2012. – 216 с.
12. Евланов Л. Г. Теория и методы принятия решений. — М., 1984.
13. Жиро Т. Политология / Пер. с польск. – Х.: Изд-во „Гуманитарный Центр”, 2006. – 428 с.
14. Журавський В.С. Политический процесс в Украине: анализ, поиск, решения / И.Тимошенко (отв. ред). – К.: УФІМБ, 1995. – 128 с.
15. Пономаренко О. І. Сучасна аналітична політологія: Вибрані лекції. — К., 2010.
16. Почепцов Г. Стратегический анализ: для политики, бизнеса, военного дела. — К., 2004.
17. Ротар Н. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду: Монографія. – Чернівці: Рута, 2007. – 436 с.
18. Симонов К. В. Политический анализ. — М., 2012.
19. Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. — К., 2002.
20. Храмов В. Политология: Методанализ. — К., 1991.
21. Хрусталеv М. Теория политики и политический анализ. — М., 1992.
23. Цукерман А. Введение в политический анализ. — М.,

	1995.		
7.	Типологія політичної діяльності. Політичне керівництво як один із головних видів діяльності	2	
8.	Особливості політичної участі в Україні Література: 1.Алексєенко І. Політична участь: здобутки, проблеми, перспективи // Вісник УАДУ. – 2004. – № 4. – С. 267–274. 2.Алмонд Г., Пауэлл Дж., Сторм К., Далтон Р. Сравнительная политология: Мировой обзор: Учебное пособие / Пер. с англ. А.С.Богдановского, Л.А.Галкиной / Под ред. М.Ильина, А.Мельвиля. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 357 с. 3. Балакірєва О. Динаміка електоральних орієнтацій населення України // Політичний портрет України. – 2001. – № 23. – С. 9–16. 4. Балакірєва О., Міщенко М., Яременко О. Динаміка та чинники формування електоральних орієнтацій громадян України під час виборчої кампанії // Політичний портрет України. – 2000. – № 22. – С. 139–149. 5. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. — К., 2000. 6. Боришполец К. П. Методы, методики и процедуры прикладного анализа международных отношений. — М., 1998. 7. Браун М. Посібник з аналізу державної політики. — К., 2000. 8. Бунин И. М., Макаренко Б. И. Политическое прогнозирование как искусство возможного // Полития. — 2001. — № 5. 9. Веймер Д. Л., Вайнінг Е. Р. Аналіз політики. Концепції і практика. — К., 2000. 10. Верба С. Представницька демократія і демократичні громадяни: філософське та емпіричне розуміння // Демократія: Антологія / Упоряд. О.Проценко. – К.: Смолоскип, 2005. – С. 943–984. 11. Даль Р.А. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / Пер. з англ. О.Д. Білогорського. – Х.: Каравелла, 2012. – 216 с. 12. Евланов Л. Г. Теория и методы принятия решений. — М., 1984. 13. Жиро Т. Политология / Пер. с польск. – Х.: Изд-во „Гуманитарный Центр”, 2006. – 428 с. 14.Журавський В.С. Политический процесс в Украине: анализ, поиск, решения / И.Тимошенко (отв. ред). – К.: УФІМБ, 1995. – 128 с. 15. Пономаренко О. І. Сучасна аналітична політологія: Вибрані лекції. — К., 2010. 16. Почепцов Г. Стратегический анализ: для политики, бизнеса, военного дела. — К., 2004. 17. Ротар Н. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду: Монографія. – Чернівці: Рута, 2007. – 436 с. 18. Симонов К. В. Политический анализ. — М., 2012.	4	2

	<p>19. Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. — К., 2002.</p> <p>20. Храмов В. Политология: Методанализ. — К., 1991.</p> <p>21. Хрусталеv М. Теория политики и политический анализ. — М., 1992.</p> <p>23. Цукерман А. Введение в политический анализ. — М., 1995.</p>		
9.	Особливості політичної участі української молоді на сучасному етапі державотворення	2	
10.	<p>Політично-правове виховання як процес цілеспрямованого впливу на політичну участь молоді</p> <p>Література:</p> <p>1. Алексєєнко І. Політична участь: здобутки, проблеми, перспективи // Вісник УАДУ. — 2004. — № 4. — С. 267–274.</p> <p>2. Алмонд Г., Пауэлл Дж., Сторм К., Далтон Р. Сравнительная политология: Мировой обзор: Учебное пособие / Пер. с англ. А.С.Богдановского, Л.А.Галкиной / Под ред. М.Ильина, А.Мельвиля. — М.: Аспект Пресс, 2002. — 357 с.</p> <p>3. Балакірєва О. Динаміка електоральних орієнтацій населення України // Політичний портрет України. — 2001. — № 23. — С. 9–16.</p> <p>4. Балакірєва О., Міщенко М., Яременко О. Динаміка та чинники формування електоральних орієнтацій громадян України під час виборчої кампанії // Політичний портрет України. — 2000. — № 22. — С. 139–149.</p> <p>5. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. — К., 2000.</p> <p>6. Боришполец К. П. Методы, методики и процедуры прикладного анализа международных отношений. — М., 1998.</p> <p>7. Браун М. Посібник з аналізу державної політики. — К., 2000.</p> <p>8. Бунин И. М., Макаренко Б. И. Политическое прогнозирование как искусство возможного // Полития. — 2001. — № 5.</p> <p>9. Веймер Д. Л., Вайнінг Е. Р. Аналіз політики. Концепції і практика. — К., 2000.</p> <p>10. Верба С. Представницька демократія і демократичні громадяни: філософське та емпіричне розуміння // Демократія: Антологія / Упоряд. О.Проценко. — К.: Смолоскип, 2005. — С. 943–984.</p> <p>11. Даль Р.А. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / Пер. з англ. О.Д. Білогорського. — Х.: Каравелла, 2012. — 216 с.</p> <p>12. Евланов Л. Г. Теория и методы принятия решений. — М., 1984.</p> <p>13. Жиро Т. Политология / Пер. с польск. — Х.: Изд-во „Гуманитарный Центр”, 2006. — 428 с.</p> <p>14. Журавський В.С. Политический процесс в Украине: анализ, поиск, решения / И.Тимошенко (отв. ред). — К.: УФІМБ, 1995. — 128 с.</p> <p>15. Пономаренко О. І. Сучасна аналітична політологія:</p>	2	2

	<p>Вибрані лекції. — К., 2010.</p> <p>16. Почепцов Г. Стратегический анализ: для политики, бизнеса, военного дела. — К., 2004.</p> <p>17. Ротар Н. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду: Монографія. — Чернівці: Рута, 2007. — 436 с.</p> <p>18. Симонов К. В. Политический анализ. — М., 2012.</p> <p>19. Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. — К., 2002.</p> <p>20. Храмов В. Политология: Методанализ. — К., 1991.</p> <p>21. Хрусталеv М. Теория политики и политический анализ. — М., 1992.</p> <p>23. Цукерман А. Введение в политический анализ. — М., 1995.</p>		
11.	<p>Політична активність громадян в умовах політичної нестабільності</p> <p>Література:</p> <p>1. Алексєєнко І. Політична участь: здобутки, проблеми, перспективи // Вісник УАДУ. — 2004. — № 4. — С. 267–274.</p> <p>2. Алмонд Г., Пауэлл Дж., Сторм К., Далтон Р. Сравнительная политология: Мировой обзор: Учебное пособие / Пер. с англ. А.С.Богдановского, Л.А.Галкиной / Под ред. М.Ильина, А.Мельвиля. — М.: Аспект Пресс, 2002. — 357 с.</p> <p>3. Балакірєва О. Динаміка електоральних орієнтацій населення України // Політичний портрет України. — 2001. — № 23. — С. 9–16.</p> <p>4. Балакірєва О., Міщенко М., Яременко О. Динаміка та чинники формування електоральних орієнтацій громадян України під час виборчої кампанії // Політичний портрет України. — 2000. — № 22. — С. 139–149.</p> <p>5. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. — К., 2000.</p> <p>6. Боришполец К. П. Методы, методики и процедуры прикладного анализа международных отношений. — М., 1998.</p> <p>7. Браун М. Посібник з аналізу державної політики. — К., 2000.</p> <p>8. Бунин И. М., Макаренко Б. И. Политическое прогнозирование как искусство возможного // Полития. — 2001. — № 5.</p> <p>9. Веймер Д. Л., Вайнінг Е. Р. Аналіз політики. Концепції і практика. — К., 2000.</p> <p>10. Верба С. Представницька демократія і демократичні громадяни: філософське та емпіричне розуміння // Демократія: Антологія / Упоряд. О.Проценко. — К.: Смолоскип, 2005. — С. 943–984.</p> <p>11. Даль Р.А. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / Пер. з англ. О.Д. Білогорського. — Х.: Каравелла, 2012. — 216 с.</p> <p>12. Евланов Л. Г. Теория и методы принятия решений. — М., 1984.</p> <p>13. Жиро Т. Политология / Пер. с польск. — Х.: Изд-во</p>	2	2

	<p>„Гуманитарный Центр”, 2006. – 428 с.</p> <p>14. Журавський В.С. Политический процесс в Украине: анализ, поиск, решения / И.Тимошенко (отв. ред). – К.: УФІМБ, 1995. – 128 с.</p> <p>15. Пономаренко О. І. Сучасна аналітична політологія: Вибрані лекції. — К., 2010.</p> <p>16. Почепцов Г. Стратегический анализ: для политики, бизнеса, военного дела. — К., 2004.</p> <p>17. Ротар Н. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду: Монографія. – Чернівці: Рута, 2007. – 436 с.</p> <p>18. Симонов К. В. Политический анализ. — М., 2012.</p> <p>19. Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. — К., 2002.</p> <p>20. Храмов В. Политология: Методанализ. — К., 1991.</p> <p>21. Хрусталеv М. Теория политики и политический анализ. — М., 1992.</p> <p>23. Цукерман А. Введение в политический анализ. — М., 1995.</p>		
Разом		20	14

Теми лабораторних занять (не передбачено навчальним планом)

Самостійна робота

<i>№п/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Години</i>	
		<i>денна</i>	<i>заочна</i>
1.	Поняття «політична участь» та його інтерпретація в сучасній політичній науці	10	11
2.	Політична участь: форми, типи, суб'єкти і виміри.	10	11
3.	Мотивація політичної участі	10	11
4.	Види політичної участі та поведінки. Політичний протест	10	11
5.	Політична поведінка	10	11
6.	Політична діяльність – специфічна форма активності суб'єкта	10	11
7.	Типологія політичної діяльності. Політичне керівництво як один із головних видів діяльності	10	11
8.	Особливості політичної участі в Україні	10	11
9.	Особливості політичної участі української молоді на сучасному етапі державотворення	10	11
10.	Політично-правове виховання як процес цілеспрямованого впливу на політичну участь молоді	10	11
11.	Політична активність громадян в умовах політичної нестабільності	10	12
Разом		110	122

6. Методи навчання

Поєднання традиційних та нетрадиційних методів викладання із використанням інноваційних технологій, таких як: лекція (оглядова, тематична), семінарські заняття (презентація, дискусія, дебати, робота з нормативними джерелами, «мозковий штурм», ділові ігри).

7. **Форми і методи контролю**

Усне опитування, тестування, виконання завдань для самостійної роботи, індивідуальні навчально-дослідні завдання (реферат, презентація, аналітичний розгляд джерел, тези), виконання контрольно-модульної роботи (тестування).

Питання до модульної роботи

Модуль 1

1. Категорія політична участь в системі інструментарію сучасної політичної науки.
2. Політична участь в теоріях демократії та демократизації.
3. Теорії електоральної участі та проблеми їх адаптації до аналізу постсоціалістичних суспільств.
4. Формування предметного поля дослідження політичної участі у 50-х роках ХХ. ст.
5. Роль біхевіоральної методології у формуванні концепцій політичної участі.
6. Класифікаційні моделі політичної участі.
7. Протестна політична участь: зміст поняття та основні інтерпретації.
8. Формування та розвиток теорії політичної участі в американській науковій політологічній традиції.
9. Формування та розвиток теорії політичної участі в європейській науковій політологічній традиції.
10. Формування та розвиток теорії політичної участі в українській науковій політологічній традиції.
11. Формування та розвиток теорії політичної участі в пострадянській науковій політологічній традиції.
12. Правове регулювання форми та принципів участі громадян України у президентських виборах.
13. Передвиборчі програми як чинник формування електорального вибору громадян України у президентських виборах.
14. Еволюція змісту та характеру політичної участі громадян України у президентських виборах.
15. Геоструктура електорального вибору громадян України у президентських виборах.
16. Інституційні мобілізаційні фактори електоральної участі громадян України у президентських виборах.
17. Правове регулювання форми та принципів участі громадян України у парламентських виборах.
18. Передвиборчі програми як чинник формування електорального вибору громадян України у парламентських виборах.
19. Еволюція змісту та характеру політичної участі громадян України у парламентських виборах.
20. Геоструктура електорального вибору громадян України у парламентських виборах.
21. Інституційні мобілізаційні фактори електоральної участі громадян України у парламентських виборах.
22. Особливості формування мотивації електорального вибору у перехідних політичних системах.
23. Відповідальність в системі мотивації електорального вибору.
24. Потреби в системі мотивації електорального вибору.
25. Цінності в системі мотивації електорального вибору.

Модуль 2

1. Основні параметри протестної моделі політичної участі громадян України.
2. Роль опозиції у формуванні протесаної моделі політичної участі.
3. Довіра до інститутів політичної системи як чинник формування протесаної моделі політичної участі.

4. Легітимація влади в системі чинників формування протесаної моделі політичної участі.
5. Джерела формування протесаної моделі політичної участі громадян України.
6. Особливості реалізації протестної політичної участі громадянами України.
7. Напрямки та перспективи еволюції протестної політичної участі громадян України.
8. Функції протестної моделі політичної участі у політичному процесі.
9. Неконвенційні форми політичної участі.
10. Характер неконвенційної політичної участі населення в політичному процесі України.
11. Форми неконвенційної участі громадян України.
12. Функції неконвенційної участі в політичному процесі України.
13. Поняття дискурсивної моделі політичної участі.
14. Принципи формування дискурсивної моделі політичної участі.
15. Особливості використання дискурсивної моделі політичної участі громадянами України.
16. Поняття комунікативної стратегії влади.
17. Роль комунікативної стратегії влади у формуванні дискурсивної моделі політичної участі.
18. Основні моделі комунікативних стратегій влади в Україні.
19. Президентські ініціативи у трансформації дискурсивної моделі політичної участі.
20. Політичні партії України як ініціатори інтенсифікації політичного дискурсу.
21. Мотивація використання дискурсивної моделі політичної участі.
22. Основні ознаки діалогової форми політичної участі.
23. Стратегії використання діалогових форм політичної участі.
24. Мотивація використання діалогових форм політичної участі.
25. Джерела розвитку діалогової форми політичної участі в Україні.
26. Тенденції розвитку діалогової форми політичної участі в Україні.
27. Результати розвитку діалогової форми політичної участі в Україні.

Питання до підсумкового контролю (залік)

1. Категорія політична участь в системі інструментарію сучасної політичної науки.
2. Політична участь в теоріях демократії та демократизації.
3. Теорії електоральної участі та проблеми їх адаптації до аналізу постсоціалістичних суспільств.
4. Формування предметного поля дослідження політичної участі у 50-х роках ХХ. ст.
5. Роль біхевіоральної методології у формуванні концепцій політичної участі.
6. Класифікаційні моделі політичної участі.
7. Протестна політична участь: зміст поняття та основні інтерпретації.
8. Формування та розвиток теорії політичної участі в американській науковій політологічній традиції.
9. Формування та розвиток теорії політичної участі в європейській науковій політологічній традиції.
10. Формування та розвиток теорії політичної участі в українській науковій політологічній традиції.
11. Формування та розвиток теорії політичної участі в пострадянській науковій політологічній традиції.
12. Правове регулювання форми та принципів участі громадян України у президентських виборах.
13. Передвиборчі програми як чинник формування електорального вибору громадян України у президентських виборах.
14. Еволюція змісту та характеру політичної участі громадян України у президентських виборах.

15. Геоструктура електорального вибору громадян України у президентських виборах.
16. Інституційні мобілізаційні фактори електоральної участі громадян України у президентських виборах.
17. Правове регулювання форми та принципів участі громадян України у парламентських виборах.
18. Передвиборчі програми як чинник формування електорального вибору громадян України у парламентських виборах.
19. Еволюція змісту та характеру політичної участі громадян України у парламентських виборах.
20. Геоструктура електорального вибору громадян України у парламентських виборах.
21. Інституційні мобілізаційні фактори електоральної участі громадян України у парламентських виборах.
22. Особливості формування мотивації електорального вибору у перехідних політичних системах.
23. Відповідальність в системі мотивації електорального вибору.
24. Потреби в системі мотивації електорального вибору.
25. Цінності в системі мотивації електорального вибору.
26. Основні параметри протестної моделі політичної участі громадян України.
27. Роль опозиції у формуванні протесаної моделі політичної участі.
28. Довіра до інститутів політичної системи як чинник формування протесаної моделі політичної участі.
29. Легітимація влади в системі чинників формування протесаної моделі політичної участі.
30. Джерела формування протесаної моделі політичної участі громадян України.
31. Особливості реалізації протестної політичної участі громадянами України.
32. Напрямки та перспективи еволюції протестної політичної участі громадян України.
33. Функції протестної моделі політичної участі у політичному процесі.
34. Неконвенційні форми політичної участі.
35. Характер неконвенційної політичної участі населення в політичному процесі України.
36. Форми неконвенційної участі громадян України .
37. Функції неконвенційної участі в політичному процесі України.
38. Поняття дискурсивної моделі політичної участі.
39. Принципи формування дискурсивної моделі політичної участі.
40. Особливості використання дискурсивної моделі політичної участі громадянами України.
41. Поняття комунікативної стратегії влади.
42. Роль комунікативної стратегії влади у формуванні дискурсивної моделі політичної участі.
43. Основні моделі комунікативних стратегій влади в Україні.
44. Президентські ініціативи у трансформації дискурсивної моделі політичної участі.
45. Політичні партії України як ініціатори інтенсифікації політичного дискурсу.
46. Мотивація використання дискурсивної моделі політичної участі.
47. Основні ознаки діалогової форми політичної участі.
48. Стратегії використання діалогових форм політичної участі.
49. Мотивація використання діалогових форм політичної участі.
50. Джерела розвитку діалогової форми політичної участі в Україні.
51. Тенденції розвитку діалогової форми політичної участі в Україні.
52. Результати розвитку діалогової форми політичної участі в Україні.

8. Критерії оцінювання знань студентів (у %)

Поточний і підсумковий контроль знань і умінь магістрантів з дисципліни «Політична участь: теорія та практика» здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Поточний і підсумковий контроль знань і умінь магістрантів з дисципліни здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Успішність магістрантів із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою і складається з успішності з навчальної роботи (практичних завдання і завдань для самостійної роботи, індивідуальної роботи, тестування).

Протягом семестру здобувачі вивчають два модулі з дисципліни. Модуль складається з одного змістового модуля, після виконання якого здійснюється поточний контроль у вигляді письмової роботи. Студенти, які не в повному обсязі виконали програму семінарських занять, до поточного модульного контролю не допускаються.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюється за 100-бальною системою. Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни складається із середнього арифметичного балу за модулі та балів за поточний контроль.

Студент, який в результаті підсумкового оцінювання за змістовий модуль отримав середнє арифметичне менше 60 балів, зобов'язаний скласти залік з дисципліни. У разі, коли відповіді студента під час заліку оцінені менш ніж 60 балів, отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Поточне оцінювання здійснюється за трьома складовими: - контроль за виконання модульних завдань; - контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру; - контроль індивідуальної та самостійної роботи. Якщо студент відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється в 0 балів.

Оцінювання активності під час аудиторних занять, індивідуальної та самостійної роботи здійснюється у межах 40 балів: - 20 балів – за активну участь під час аудиторних занять (семінарських, лекційних). 20 балів – відвідано не менше 90% практичних занять та отримано оцінки «добре», «дуже добре» «відмінно»; 15 балів – відвідано не менше 75% практичних занять та отримано оцінки «добре», «дуже добре», «відмінно»; 10 балів – відвідано не менше 60% практичних занять та отримано оцінки «задовільно», «добре», «дуже добре», «відмінно»; 5 балів – відвідано не менше 50% практичних занять та отримано оцінки «задовільно», «добре», «дуже добре», «відмінно»; - 20 балів – опрацювання джерела з визначеного переліку наукової літератури (додаткова), або запропонованої самим студентом та погодженої з викладачем. Перевірка знань студента здійснюється при наявності розширеного конспекту того чи іншого монографічного дослідження.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Діяльність студента:

- за рішенням кафедри участь здобувачів вищої освіти у тренінгах з тематики освітніх компонентів професійної і практичної підготовки зараховуються як додаткові бали до загальної суми успішності здобувача.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83-89	B	добре	
75-82	C		
63-74	D	задовільно	

50-62	E		
21-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Завдання для контролю самостійної роботи

Контрольно-самостійна робота виступає як засіб самостійного здобуття і поглиблення знань студента, а також як форма самоконтролю та контролю самостійного навчання студента з боку кафедри.

Виконуючи контрольно-самостійну роботу, магістрант набуває досвіду роботи з науковою літературою, періодичними спеціальними виданнями, законодавчими актами; вчиться аналізувати та узагальнювати, а також чітко висловлювати свої думки з приводу заданої тематики в письмовій формі. Все це є підґрунтям для виконання більш складних форм робіт в майбутньому, таких як магістерська робота.

Тема 1: Мобілізаційні форми конвенційної участі.

Завдання: 1. Мобілізація змагальна.

2. Мобілізація авторитарна.

Види діяльності: Опрацювання різних за змістом та методологічними принципами монографій, наукових статей, підручників та навчальних посібників. Підготовка конспекту.

Тема 2: Мотивація електорального вибору.

Завдання:

1. Особливості формування мотивації електорального вибору у перехідних політичних системах.

2. Відповідальність в системі мотивації електорального вибору.

3. Потреби в системі мотивації електорального вибору.

4. Цінності в системі мотивації електорального вибору.

Види діяльності: Організація різних за змістом та методологічними принципами монографій, наукових статей, підручників та навчальних посібників. Підготовка конспекту.

Тема 3: Неконвенційна участь громадян України в політичному процесі.

Завдання:

1. Неконвенційні форми політичної участі.

2. Характер неконвенційної форми політичної участі населення в політичному процесі України.

3. Форми неконвенційної участі громадян України.

4. Функції неконвенційної участі в політичному процесі України.

Види діяльності: Організація різних за змістом та методологічними принципами монографій, наукових статей, підручників та навчальних посібників. Підготовка конспекту.

Тема 4: Еволюція дискурсивної моделі політичної участі після президентських виборів в Україні 2004 р.; 2010 р.; 2014 р.; 2019 р.

Завдання:

1. Президентські ініціативи у трансформації дискурсивної моделі політичної участі.

2. Політичні партії України як ініціатори інтенсифікації політичного дискурсу.

3. Мотивація дискурсивної моделі політичної участі.

Види діяльності: Організація різних за змістом та методологічними принципами монографій, наукових статей, підручників та навчальних посібників. Підготовка конспекту.

Тема 5: Перспективи розвитку діалогової форми політичної участі в Україні.

Завдання:

1. Джерела розвитку діалогової форми політичної участі в Україні.
2. Тенденції розвитку діалогової форми політичної участі в Україні.
3. Результати розвитку діалогової форми політичної участі в Україні.

Види діяльності: Організація різних за змістом та методологічними принципами монографій, наукових статей, підручників та навчальних посібників. Підготовка конспекту.

Тематика індивідуальних творчих завдань:

1. Конвенційна політична участь: поняття основні форми та функції в політичному процесі.
2. Мотивація використання конвенційних форм політичної участі в Україні.
3. Поняття електорального протесту в системі електоральної моделі політичної участі: еволюція змісту та перспективи.
4. Особливості електорального протесту на парламентських виборах в Україні.
5. Проаналізуйте політичні мотиви використання неконвенційних форм політичного протесту.
6. Визначте функції конвенційного протесту в політичному процесі України.
7. Охарактеризуйте варіативність дискурсивної моделі політичної участі на пострадянському просторі.
8. Охарактеризуйте варіативність комунікативних стратегій влади на пострадянському просторі.
9. Охарактеризуйте розвиток діалогової форми політичної участі на пострадянському просторі.

11. Методичне забезпечення

Конспекти лекцій (паперовий та електронний варіант), завдань до практичних занять, питання до контрольних робіт, завдань для самостійної роботи, вказівки до написання ІНДЗ.

Студенти мають доступ до електронних варіантів методичних вказівок до практичних занять і електронної бібліотеки.

11. Рекомендована література

Основна навчальна література

1. Алексєєнко І. Політична участь: здобутки, проблеми, перспективи // Вісник УАДУ. – 2004. – № 4. – С. 267–274.
2. Алмонд Г., Пауэлл Дж., Сторм К., Далтон Р. Сравнительная политология: Мировой обзор: Учебное пособие / Пер. с англ. А.С.Богдановского, Л.А.Галкиной / Под ред. М.Ильина, А.Мельвиля. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 357 с.
3. Антонова Г., Біденко А., Бурковський П., Вітер О., Дуда А. Выборче законодавство: українська практика, міжнародний досвід та шляхи реформування / Є. Радченко (заг. ред.). – К.: Факт, 2003. – 255 с.
4. Апресян Р.Г. Гражданское общество: участие и ответственность // Гражданское участие. Ответственность. Сообщество. Власть. Неконцептуальный сборник. – М.: Аслан, 1997. – С. 31–44.
5. Аристотель. Політика. — К., 2000.
6. Балакірева О. Динаміка електоральних орієнтацій населення України // Політичний портрет України. – 2001. – № 23. – С. 9–16.
7. Балакірева О., Міщенко М., Яременко О. Динаміка та чинники формування електоральних орієнтацій громадян України під час виборчої кампанії // Політичний портрет України. – 2000. – № 22. – С. 139–149.

8. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика. — К., 2000.
9. Боришполец К. П. Методы, методики и процедуры прикладного анализа международных отношений. — М., 1998.
10. Браун М. Посібник з аналізу державної політики. — К., 2000.
11. Бунин И. М., Макаренко Б. И. Политическое прогнозирование как искусство возможного // *Полития*. — 2001. — № 5.
12. Бойко О.Д. Україна в 1985–1991рр.: основні тенденції суспільно-політичного розвитку: Монографія. — К.: ІПіЕНД, 2002. — 306 с.
13. Бондар М., Джагарян А. Голосування „проти всіх” як російський соціально-політичний феномен і його конституційні ознаки // *Демократія і вибори*. — 2005. — № 3. — С. 19–29.
14. Бортніков В. Держава та громадянське суспільство у контексті суспільної взаємодії // *Історико-політичні проблеми сучасного світу: Зб. наук. статей*. — Чернівці: Рута, 2007. — Т.15–16. — С. 75–79.
15. Бортніков В. особливості участі громадян в концептуальних моделях демократії // *Політичний менеджмент*. — 2007. — № 3.
16. Бурдяк В.І., Ротар Н.Ю. Політична культура країн Європи в контексті інтеграційних процесів. — Монографія. — Чернівці: Рута, 2004. — 328 с.
17. Веймер Д. Л., Вайнінг Е. Р. Аналіз політики. Концепції і практика. — К., 2000.
18. Верба С. Представницька демократія і демократичні громадяни: філософське та емпіричне розуміння // *Демократія: Антологія / Упоряд. О.Проценко*. — К.: Смолоскип, 2005. — 984 с.
19. Воронов І.О. Людина і політика. У пошуках гуманістичної альтернативи. — К.: Генеза, 2004.
20. Гальчинський А.С. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи: Методологічні аспекти. — К.: Либідь, 2006. — 310 с.
21. Гальчинський А.С. Помаранчева революція і нова влада. — К.: Либідь, 2005. — 367 с.
22. Гогвуд Б., Ган Л. Аналіз політики для реального світу. — К., 2004.
23. Горбатенко В. Стратегія модернізації суспільства. Україна і світ на зламі тисячоліть. — К., 1999.
24. Гончаров Д.В. Теория политического участия. — М., 1997.
25. Грин Д.П., Шапиро И. Объяснение политики с позиций теории рационального выбора: почему так мало удалось узнать // *Полис*. — 1994. — № 3. — С. 59–74.
26. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України; Заг. ред. Ф.М.Рудич. — К.: Парламентське видавництво, 2006. — 412 с.
27. Даль Р. Демократия и её критики / Пер. с англ. Под ред. М.В.Ильина. — М.: РОССПЭН, 2003.
28. Даль Р. О демократии / Пер с англ. А.С.Богдановского; под ред. О.А. Алекринского. — М.: Аспект-Пресс, 2000.
29. Давидов Р. Практика збирання підписів на підтримку претендента на кандидата у Президенти України: плюси і мінуси правової регламентації // *Вибори Президента України – 1999: проблеми теорії і практики*. — К.: ЦВК, 2000. — С. 36–48.
30. Даль Р. Введение в экономическую демократию / Отв. ред. Ю.К.Абрамов. — М.: Наука, СП „ИКПА”, 1991. — 124 с.
31. Даль Р. Демократия и её критики: Пер. с англ. / Под ред. М.В.Ильина. — М.: РОССПЭН, 2003. — 576 с.
32. Даль Р. О демократии: Пер с англ. А.С.Богдановского / Под ред. О.А. Алекринского. — М.: Аспект-Пресс, 2000. — 208 с.
33. Даль Р.А. Полиархия. Участь у политическому житті та опозиція / Пер. з англ. О.Д. Білогорського. — Х.: Каравелла, 2012. — 216 с.

34. Даль Р.А. Проблемы гражданской компетентности // Век XX и мир. – 1994. – № 7–8. – С. 164–182.
35. Данливи П. Политическое поведение: институциональный и эмпирический подходы // Политическая наука: новые направления / Пер. с англ. М.М.Гурвица, А.Л.Демчука, Т.В.Якушевой. Научный редактор Е.Б.Шестопад. – М.: Вече, 1999. – С. 281–297.
36. Дарендорф Р. У пошуках нового устрою: лекції на тему політики свободи у XX столітті / Пер з нім. А.Орган. – К.: Видавничий дім „Києво-Могилянська Академія”, 2006. – 110 с.
37. Дарсен К.А. Шантаж как орудие государственного господства: Украина при Кучме // Конституционное право: Восточноевропейское обозрение. – 2001. – № 3. – С. 39–42.
38. Деггер Р. Участь у політичному житті і проблема апатії // Демократія: Антологія / Упоряд. О.Проценко. – К.: Смолоскип, 2005. – С. 304–326.
39. Джадда К., Берри Д.М., Голдман Д., Хула К.В. Трудным путем демократии: Процесс государственного управления в США / Пер. с англ. А.Н.Кулика, О.С. Миндрул. – М.: РОССПЭН, 2006. – 656 с.
40. Дегтярев А. А. Основы политической теории. — М., 1998.
41. Дей Дж. Стратегический маркетинг. — М., 2002.
42. Евланов Л. Г. Теория и методы принятия решений. — М., 1984.
43. Жиро Т. Политология / Пер. с польск. – Х.: Изд-во „Гуманитарный Центр”, 2006. – 428 с.
44. Журавський В.С. Политический процесс в Украине: анализ, поиск, решения / И.Тимошенко (отв. ред). – К.: УФІМБ, 1995. – 128 с.
45. Кастелльс М. Становление общества сетевых структур. — М., 1999.
46. Кілієвич О. Англо-український глосарій термінів і понять з аналізу державної політики та економіки. — К., 2003.
47. Лобанов В. В. Анализ государственной политики. — М., 2001.
48. Мангейм Джарол Б., Рич Р. К. Политология. Методы исследования. — М., 1999.
49. Політологія / За ред. О. В. Бабкіної, В. П. Горбатенка. — К., 1998.
50. Пономаренко О. І. Сучасна аналітична політологія: Вибрані лекції. — К., 2010.
51. Почепцов Г. Стратегический анализ: для политики, бизнеса, военного дела. — К., 2004.
52. Ротар Н. Політична участь громадян України у системних трансформаціях перехідного періоду: Монографія. – Чернівці: Рута, 2007.
53. Ротар Н. Проблеми політичної участі в теорії демократії Йозефа Шумпетера // Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей. – Чернівці: Рута, 2005. – Т.10–11. – С. 307–315.
54. Ротар Н. Проблеми політичної участі в теорії демократії Роберта Даля // Науковий вісник Чернівецького національного університету: Збірник наукових праць. Вип. 272. Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини. – Чернівці: Рута, 2005. – С. 268–273.
55. Ротар Н.Ю. Класичні теорії електоральної участі: проблеми адаптації до аналізу перехідних суспільств // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Вип. 27. – К.: Ін-т держави і права ім В.М. Корецького НАН України, 2005. – С. 621–628.
56. Ротар Н.Ю. Політична участь: теоретико-методологічні проблеми визначення поняття // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Вип. 28. – К.: Ін-т держави і права ім В.М. Корецького НАН України, 2005. – С. 646–654.
57. Рудік О. М. Збірник ситуаційних прикладів до курсу “Процес вироблення державної політики та його аналіз”. — Д., 1999.
58. Саймон Г., Смитбург Д., Томсон В. Менеджмент в организациях. — М., 1995.
59. Симонов К. В. Политический анализ. — М., 2012.
60. Ситуаційний аналіз. — К., 2001.
61. Ситуационный анализ, или Анатомия кейс-метода. — К., 2002.

62. Сморгунов Л. В. Сетевой подход к политике и управлению // Полис. — 2001. — № 3.
63. Стоун Д. Парадокс політики. Мистецтво ухвалення політичних рішень. — К., 2000.
64. Султанов Ш. З. Политический риск: анализ, оценка, прогнозирование, управление. — М., 1992.
65. Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні. — К., 2002.
66. Храмов В. Политология: Метод. анализ. — К., 1991.
67. Хрусталев М. Теория политики и политический анализ. — М., 1992.
68. Цукерман А. Введение в политический анализ. — М., 1995.
69. Чемшит А.А. Государственная власть и политическое участие. — К.: Укр. центр дух. культуры, 2004.
70. Черныш А. М. Методология и технология современного политического исследования. — Одесса, 2003.
71. Чуклинов А. Административный ресурс: проблемы управленческого метода // Отечественные записки. — 2004. — № 2. — С. 328.
72. Шапиро И. Переосмысливая теорию демократии в свете современной политики // Полис. — 2001. — № 4. — С. 27–36.
73. Шапиро И. Проблемы, методы и теории в изучении политики, или что неверно в политической науке и что с этим делать // Политическая наука в Украине: становление и перспективы / Под ред. д.ф.н. О.А.Габриеляна, д.ф.н. А.Д.Шоркина. — Симферополь, 2002. — С. 253–277.
74. Шаповал В. Референдум як форма безпосередньої демократії // Вибори та демократія. — 2005. — № 2. — С. 4–18.
75. Шаран П. Сравнительная политология. В 2-х частях / Пер. с англ. П.Шаран. — Ч. 2. — М., 1992. — 226 с.
76. Швери Р. Теория рационального выбора: универсальное средство или экономический империализм // Вопросы экономики. — 1997. — № 7. — С. 35–51.
77. Шевченко Ю. Конфликт между ветвями власти и электоральное поведение в России // Международная экономика и международные отношения. — 1999. — № 1. — С. 82–89.
78. Шевченко Ю. Политическое участие в России // Pro et Contra. — 1998. — Том 3. — № 3. — Лето. — С. 87–97.
79. Шевченко Ю.Д. Поведение избирателей в России: Основные подходы // Политическая наука. — 2000. — Вып. 3. Выборы в посткоммунистических обществах. — С. 111–136.
80. Шумпетер Й.А. Капіталізм, соціалізм і демократія / Пер. з нім. В.Ружицький, П.Таращук — К.: Основи, 1995. — 528 с.
81. Эйзенштадт Ш.Н. Парадокс демократических режимов: хрупкость и изменчивость (II) // Полис. — 2002. — № 3. — С. 81–95.
82. Эндрейн Ч. Ф. Сравнительный анализ политической системы. Эффективность осуществления политического курса и социального преобразования. — М., 2000.
83. Эддоус М., Стэнфилд Р. Методы принятия решений. — М., 1997.
84. Яворський С. Выборчий протест як гарантія існування демократичної виборчої системи // Вибори Президента України-2004: проблеми теорії та практики. Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 9–10 червня 2005 року. — К.: Атіка, 2005. — С. 82–85.
85. Як голосують селяни? Забезпечення усвідомленого вибору / С.А.Горобчишина, В.П.Кононенко, М.А.Подопригора, Ю.А.Тищенко. — К.: УНЦПД, 2005. — 124 с.
86. Якименко Ю., Литвиненко О. Регіональні особливості ідейно-політичних орієнтацій громадян України в контексті виборчої кампанії-2006 // Схід і Захід України в контексті виборчої кампанії-2006: відмінності, протиріччя, перспективи єднання. Інформаційно-аналітичні матеріали до Круглого столу. — К.: Центр Разумкова, 2006. — С. 3–17.
87. Янова Р. Україна – Європа: проблеми і перспективи // Визвольний шлях. — 1999. — Кн. 12. — С. 1427–1428.

88. Янюк Н. Право громадян на звернення до органів влади: форми його реалізації // *Вибори та демократія*. – 2006. – № 1. – С. 85–94.